

ELS DRETS DEL DETINGUT

DRET A LA LLIBERTAT

ELS MOTIUS DE LA DETENCIO

DETENCIO PREVENTIVA

EL PLAÇ DE LA DETENCIO

LA CONSTITUCIO ESPANYOLA DE 1978

LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL

- Situació no restringida

DRETS DEL DETINGUT

- Dret a guardar silenci a no declara...
- Dret a no declarar contra si mateix
- Dret a ser assistit per un advocat
- Dret a ser assistit per un intèrpret
- Dret a ser reconegut per un metge forense

DRETS DEL DETINGUT EN SITUACIO D'INCOMUNICACIO

ESPECIAL REFERENCIA A DELICTES DE TERRORISME

- Situació d'incomunicació

HABEAS CORPUS

EL DRET A LA LLIBERTAT

Podem diferenciar els Drets Fonamentals de la resta de Drets.

Els fonamentals son els que fan referència a les necessitats humanes més bàsiques, com la Vida, la Llibertat, la Igualtat davant la llei, Dignitat, l'Honor, etc... i de tots ells, el dret a la Vida és l'únic amb el que no es pot coaccionar (no hi ha pena de mort), el que significa que el dret a la Llibertat és el Dret més important amb el qual la llei ens en pot privar.

La privació de la Llibertat ve recollit a la Declaració dels Drets Humans, que en el seu art. 3 diu *que tot individu té dret a la vida i a la llibertat..* i en el art. 9 ja fa referència al fet que cap persona podrà ser arbitràriament detinguda, presa o desterrada. Els arts. 10 i 11 de la mateixa Declaració, fa especial esment al dret de presumpció d'innocència, al judici públic just i al lliure exercici dels seus drets i obligacions.

La norma bàsica a l'Estat Espanyol és la Constitució i en aquesta matèria en el seu art. 17.1 reconeix el dret a la llibertat a excepció de la observància de l'establert per llei en els casos i formes previstos per aquesta. Per tant la llei pot permetre la privació de llibertat en certs casos i en les formes previstes.

ELS MOTIUS DE LA DETENCIÓ

La detenció pot efectuar-se pels agents de l'autoritat (polícies) en els casos que l'infractor cometi fets punibles segons el Codi Penal

Infraccions Penals, recollits al Codi Penal (Llei Orgànica 10/95) i els previstos en (LECr., concretament els Arts. 489, 490, 492, 495 i 553) Així mateix trobem que el Codi Penal ens diferencia el delicte de la falta, que seria infraccions penals que la llei castiga amb penes lleus(multes) i el delicte amb penes greus(privació de llibertat)

Concretament l'article 495 ens diu que no es podrà detenir per faltes a menys que el presumpte delinquent no tingui domicili conegut i no ens dongués fiança.

També es pot detenir a efectes d'identificació (art. 20.2 de la Llei Orgànica de Seguretat Ciutadana 1/1992), sempre que l'individu es negués a identificar-se, no ens dongués fiança i es negués a acompanyar-nos a la Comissaria. En tots els casos seria una mesura discrecional que s'hauria de valorar per l'agent de l'autoritat.

Menors fugits del domicili de qui tingui la pàtria potestat (art. 164 Codi Civil)

Estrangers a efectes d'expulsió (arts. 26.2 i 33 LO 7/1985).

Estrangers per extradir (arts. 8 i 9 Llei 4/1985).

Detenció en estat d'excepció o setge (arts. 16 i 32 LO4/1981).

Detenció per busques o captures (art. 512 de la LECr), que són ordres de detenció dictades per jutges quan el presumpte delinquent no es trobi al domicili de notificacions i per tant estigui il·localitzable.

LA DETENCIO PREVENTIVA

La detenció preventiva és aquella que té la seva base en la pressunta comissió d'un delicte penal i es tracta d'una mesura cautelar de caràcter personal que consisteix en privar de llibertat a una persona amb la finalitat d'assegurar la seva compareixença davant el jutge que hagi d'instruir el cas.

Abans de parlar del plaç de la detenció s'ha de comentar que la detenció preventiva no podrà durar més del temps imprescindible per la realització de les averiguacions i aclariment dels fets

PLAÇ DE LA DETENCIO

El plaç de la detenció no podrà superar mai el plaç de 72 hores (3 dies), plaç en el qual haurà de ser posat a disposició del Jutge o posat en llibertat. No obstant el plaç podrà prolongar-se per un període de 48 hores més sempre que es sol·liciti tal pròrroga mitjançant comunicació motivada durant les primeres 48 hores de la detenció i sigui autoritzada pel Jutge durant les 24 hores següents.

Tant l'autorització com la denegació de la pròrroga s'adoptaran en resolució motivada pel Jutge en una interlocutòria.

DRETS DEL DETINGUT

LA CONSTITUCIO ESPANYOLA DE 1978

Com em assenyalat anteriorment la Constitució Espanyola es la norma bàsica a l'Estat Espanyol i en aquesta

matèria en el seu art. 17.3 assenyala tota persona detinguda ha de ser informada immediatament i de manera que li sigui comprensible, dels seus drets i de les raons de la detenció, i no podrà ser obligada a declarar. Es garanteix l'assistència d'advocat al detingut en les diligències policials i judicials, en la forma que la llei estableixi. En aquest cas en remet a la llei d'Enjudiciament Criminal que en parlarem més endavant.

També al article 24.2 assenyala Tothom té dret al Jutge ordinari predeterminat per la llei, a ser defensat i assistit per un lletrat, a ser informat de l'acusació formulada contra ell, a un procés públic sense dilacions indegudes i amb totes les garanties, a utilitzar els mitjans probatoris pertinents per la defensa pròpia, a no declarar contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència. La llei regularà els casos en els quals, per raó de parentiu o de secret professional, no s'estarà obligat a declarar respecte de fets presumptament delictius

LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL

L'article 520 de la LECr desenvolupa els drets fonamentals del detingut continguts en els articles 17.3 i 24.2 de la CE, encara que alguns d'aquests drets poden ser suspesos o limitats en casos d'incomunicació, per la qual cosa distingirem dos supòsits : En situació no restringida i situació d'incomunicació.

Situació no restringida

En primer lloc, el detingut ha de ser informat dels fets que motiven la seva detenció, requisit sine qua non per poder exercir el dret de defensa, i en segon lloc dels motius o fonaments de la privació de llibertat, es a dir, perquè se'l deté.

Aquesta informació s'ha de fer immediatament, es a dir, tan aviat com s'hagi realitzat la detenció, encara que pot succeir que per la forma en que s'hagi practicat no pugui fer-se en el mateix lloc de la detenció, i es fagi tan aviat com el detingut arribi a las dependències policials, fent-li de forma intel·ligible, però sense que sigui precís detallar tots els seus aspectes. I sempre s'haurà de fer mostrant còpia al detingut tant a les dependències policials com a les judicials.

DRETS DEL DETINGUT

Dret a guardar silenci no declarant si no vol, a no contestar alguna o algunes de les preguntes que se li formulin, o a manifestar que només declararà davant del Jutge

Dret a no declarar contra si mateix i a no confessar-se culpable tot això com a conseqüència del principi de presumpció d'innocència que consagra l'article 24.2 de la CE

El detingut en aquest cas té dret a no dir la veritat, ja que a ningú se li pot imposar l'obligació de condemnar-se a si mateix, ni a facilitar la prova del seu delictes.

La confessió de la seva culpabilitat ja no constitueix la reina de les proves, la sola confessió no el converteix en autor, però la seva negació no impedeix que li puguin ser imputats els delictes comesos. La seva confessió no dispensarà al Jutge de practicar les diligències necessàries per aclarir els fets.

Dret a ser assistit per un advocat

Es un dret irrenunciable, a menys que es tracti d'un delictes contra la seguretat del trànsit, ja que existeix l'obligació de nombrar-li d'ofici en els casos que no fes ús del dret a designar-ne un de la seva confiança.

Així mateix el paràgraf 4 del art. 520 diu que Cap funcionari, sigui policial o judicial podrà fer-li recomanacions sobre l'elecció de Lletrat.

Si el detingut no designa un lletrat de la seva confiança s'avisarà immediatament al Golegi d'Advocats de la província o del municipi en qüestió, el qual s'haurà de comunicar amb l'advocat d'ofici i aquest s'haurà de presentar a les dependències policials amb el temps màxim de 8 hores en cas que no ho fes, es podria procedir a la declaració del detingut, sense perjudici de les responsabilitats que derivessin per l'incompliment de les seves obligacions al advocat o advocats designats pel Col·legi d'Advocats.

En els delictes contra la seguretat del trànsit, com em assenyalat anteriorment el detingut pot renunciar a aquest dret.

L'assistència d'advocat consistirà en:

- Sol·licitar que s'informi al detingut o pres dels seus drets establerts en l'article 520.2 de la LECr i que es procedeixi al reconeixement metge forense.
- Sol·licitar de l'autoritat Judicial o funcionaris que haguessin practicat les diligències en que l'advocat hagués intervingut, una vegada acabades, la declaració o ampliació dels extrems que consideri oportuns, així com la consignació en l'acta de qualsevol incidència que hagués tingut durant la seva practica.
- Entrevistar-se reservadament amb el detingut al finalitzar la pràctica de les diligències en que hagués intervingut.

En conseqüència el detingut té dret, en aquest cas, a entrevistar-se amb el advocat.

Dret a que es notifiqui la seva detenció a la persona que designi

Aquest dret adquireix una obligació pel funcionari policial si el detingut és un menor o incapacitat, vulgui o no vulgui, segons l'article 520.3 de la LECr

Si es tracta d'un menor d'edat o incapacitat, l'autoritat sota la qual estigui el menor o incapacitat notificarà les circumstàncies de la seva detenció als qui exerceixin la pàtria potestat, la tutela o la guarda o custòdia i si no es trobessin es donarà conta immediatament al Ministeri Fiscal. En el cas que el menor fos estranger la seva situació s'hauria de comunicar d'ofici al consolat del seu país.

En els casos que no sigui menor aquest dret, que té el detingut es pot exercir si vol. En cap cas s'informarà a ningú que no sigui l'autoritat judicial, sobre la situació del detingut.

Dret a ser assistit gratuïtament per un intèrpret

Aquest dret reconeix als estrangers ha ser assistit per un intèrpret, encara que ho podem aplicar també als ciutadans espanyols que no entenguin o no comprenguin el castellà, val a dir que segons la CE tot ciutadà espanyol té l'obligació d'entendre el castellà) però si no se'ls reconegué aquest dret es vulneraria el principi d'igualtat consagrat al art. 14.1 de la CE

Dret a ser reconegut per un metge

El detingut té dret a que sigui reconegut per un metge. Aquest reconeixement l'ha de fer un forense o substitut legal, i només quan un d'aquests dos no ho pogués fer el podria fer un altre metge. No obstant es tracta d'un dret renunciabla pel detingut.

DRETS DEL DETINGUT EN SITUACIO D'INCOMUNICACIO. ESPECIAL REFERENCIA PELS DETINGUTS PER UN DELICTE DE TERRORISME

Aquests delictes fan referència a bandes integrants de bandes armades, terroristes o rebels.

Aquests presos se'ls hi aplica la situació d'incomunicació, que comporta la supressió d'alguns drets com assenyala l'article 527 de la LECr. Que són el no poder designar un advocat de la seva confiança, no tindrà dret a la comunicar la seva situació a la persona que ell vulgui i tampoc tindrà dret a la entrevista posterior amb el lletrat que li assignin

Correspon al Jutge decretar la incomunicació, ve d'ofici o be a sol·licitud de la Policia Judicial. En principi la seva incomunicació no pot durar més de 5 dies encara que, en casos especials es pot ampliar durant 3 dies més

HABEAS CORPUS

Es un procediment especial i sumari que permet que qualsevol persona privada de llibertat passi immediatament a disposició judicial, amb la finalitat que el Jutge verifiqui la legalitat de la seva privació de llibertat. El Jutge ha de resoldre en un termini inferior a 24 hores.

Pot sol·licitar l'habeas corpus el privat de llibertat, el seu conjuge o parella de fet, ascendents, descendents i germans, el seu representant legal, el ministeri fiscal, el defensor del poble i el jutge.

S'ha de resoldre en un plaç de 24 hores i no es necessaria l'assistencia de lletrat ni procurador.

Val a dir que el funcionari públic posará immediatament en coneixament, tal circumstància al Jutge d'Instrucció

A los efectos de esta Ley se consideran personas ilegalmente detenidas:

- a) Las que lo fueren por una autoridad, agente de la misma, funcionario público o particular, sin que concurren los supuestos legales, o sin haberse cumplido las formalidades prevenidas y requisitos exigidos por las Leyes.
- b) Las que estén ilícitamente internadas en cualquier establecimiento o lugar.
- c) Las que lo estuvieran por plazo superior al señalado en las Leyes si, transcurrido el mismo, no fuesen puestas en libertad o entregadas al Juez más próximo al lugar de la detención.
- d) Las privadas de libertad a quienes no les sean respetados los derechos que la Constitución y las Leyes Procesales garantizan a toda persona detenida.